

AF
INGER KIRSTINE
BLADT

Bymuseum Aalborg

I 2014 blev der arbejdet intenst med planerne for en modernisering af Aalborg Historiske Museum. Huset har i mange år trængt til et formidlingsmæssigt løft, og siden renoveringen i år 2000 er der arbejdet på sagen – nu ser det ud til måske at lykkes. Planerne er udarbejdet af museets medarbejdere i samarbejde med Haastrup Arkitekter, der har tegnet skitser til især museets indretning, og af E+N Arkitektur A/S som stod for bygningstegningerne. Arbejdet har resulteret i en projektmappe, som bl.a. danner grundlag for fondsansøgninger til realisering af projektet ”Ny ramme for Aalborg Historiske Museum”.

Udfordringer ved den nuværende indretning

Aalborg Historiske Museum har en ideel beliggenhed for et bymuseum. Der er let adgang med bus, tog og bil og gode muligheder for at tiltrække tilfældige ”strøgkunder”. Placeringen lige midt i den historiske bymidte, mellem byens gamle Vesterport og et middelalderligt kloster, understreger museets gode belig-

genhed. Med sin centrale placering på et af byens hovedstrøg lige midt i det historiske Aalborg i et kvarter, der i disse år er under spændende forandring, giver det fortsat god mening, at netop denne bygning anvendes til at formidle byens historie. Beliggenheden er god, men den fysiske indretning af huset er langt fra optimal for et moderne museum.

Den første udfordring er, at allerede museets facade virker uindbydende og lukket. At der gemmer sig et museum i det store hus er langt fra alle klar over - mange tror at det er en bank eller et forsikringsselskab, der har til huse her. Da huset blev opført sidst i 1800-tallet, blev museer opfattet som templer for kunst og videnskab, som man skulle nærme sig med respekt og ydmyghed. Sådan tænker man ikke længere - nu bliver en høj trappe og en lukket facade opfattet som elitært og afvisende. Oven i købet henvises kørestolsbrugere til bagdøren. Allerede i 1932 klagede museets bestyrelse faktisk over, at indgangen ikke var tiltrækkende med sin høje udvendige trappe.

Trods gennemgribende renoveringer i starten af 1970'erne og i 1999-2000 er et andet af museets store problemer - at finde vej i huset - ikke blevet løst. Museet blev bygget ad to omgange, og trappen kom derfor til at ligge forskudt i huset. Gæsterne finder kun med besvær den mørke trappe op til udstillingerne på 1. og 2. sal, og for at fuldende forvirringen, så gør museets asymmetriske grundplaner på udstillingsetagerne det vanskeligt at opstille en historisk udstilling med et logisk kronologisk forløb.

Museets tredje store udfordring er, at der konstant kæmpes med pladsmangel til udstillinger, arrangementer, opbevaring og kontorer. Der er ofte arrangementer med spisning, aktiviteter og foredrag - som vanskeliggøres af logistiske problemer med plads til opbevaring af ekstra stole, borde og andre remedier. Trænger museumsgæsterne til en pause, er de henvist til et gennemgangsrum, hvor de kan drikke en kop pulverkaffe.

De mange skoleklasser, der årligt besøger museet, mangler også i høj grad plads til aktivitet og ophold. Skal de spise madpakker, må de dele pladsen i det lille opholdsområde med museets øvrige gæster. Aktiviteter og historiske eksperimenter er der ikke plads til.

Fordele ved ombygningen

De tre store udfordringer: den manglende synlighed/tilgængelighed, den uoverskuelige indretning og pladsmangelen bliver alle løst i de nye planer, der er udarbejdet.

For det første får Aalborg Historiske Museum ved ombygningen et åbent og imødekommende ansigt ud mod den befærdede Algade. Forpladsen kommer med gamle gadelygter, smuk brostensbelægning og interessante vinduesdekorationer til at fortælle, at her ligger byens museum.

Indgangspartiet sænkes til gadeniveau, så der bliver lige adgang for alle. Samtidigt fjernes den lidt nedslående følelse af at komme ind i et elitært videnspalads. Facaden forsynes med en række vinduer i fodgængerhøjde, så man både kan se ud og ind. I foyeren bliver man straks opfanget af en hyggelig og nærværende atmosfære, samtidig med at de mange flotte og specielle gadeskilte, der er hængt op under loftet, stemmer sindet til historiske oplevelser.

Straks man træder ind ad døren, kan man se og fornemme, hvordan huset er indrettet. Lige frem har man den lyse trappe, der fører op til udstillingerne ovenpå, medens publikumsfaciliteter, særudstilling og café er i kælder og stueetage. Et af de vigtigste greb i ombygningen er nemlig, at det gamle trappetårn i den vestlige side af bygningen fjernes, og at der i stedet bygges et nyt trappetårn af glas i baggården, lige overfor hovedindgangen. Samtidig bliver der frit udsyn til Helligåndsklosteret, der ligger lige bag museet.

Der bliver ikke væsentligt mere plads i det ”nye” museumshus, men det bliver indrettet mere hensigtsmæssigt, således at hver kvadratmeter udnyttes. Kælderrum, der før har været brugt til lager og værksted frigøres til aktiviteter, og en del af kontorfunk-

Det nye museum set fra bagsiden med udvendig trappe.

Tegning af foyeren

Tegning af et af centralrummene

tioner flyttes til Samlingshuset i Vestbjerg, så personalekontorer og frokoststue samles på 3. sal. Hele 2. sal frigøres på den måde til udstilling, og kælderen indrettes til publikumsfaciliteter og formidlingslokale.

Den nye trappe kommer til at udgøre museets ”rygrad”, hvorfra man på hver etage kommer ind til de vigtigste rum. På hver etage ligger et centralrum, der introducerer en historisk periode. Med den nye symmetri i bygningen kan den kronologiske historie om Aalborg fortælles i en logisk rækkefølge.

Centralrummene indrettes, så de kan bruges til flere funktioner. På 1. sal får centralrummet en scenografi, der kan rumme borde, stole og lignende remedier, så man uden problemer kan stille op til middelaldertaffel eller foredrag. På 2. sal er der plads og mulighed for at drikke en kop kaffe, mens man hører et lille foredrag om industritiden eller ser Cigarmagernes Klub rulle cigarer.

Aktivitets- og skoletjenestelokale bliver indrettet i kælderen, der ved får man udnyttet mulighederne for at inddrage et udendørs rum. Placeringen i huset er fortrinlig, da det samtidig giver skoleklasserne mulighed for at komme direkte ind og ud af museet i forbindelse med byvandring og andre aktiviteter, uden at de skal gennem foyeren.

Tegning af aktivitetsområdet

For de fleste er et museumsbesøg en social oplevelse, og der indrettes derfor en museumscafe, hvor gæsterne kan få et pustetur og vende dagens oplevelser.

De nye planer kobler museet bedre til byen. Aalborg har en meget spændende historie, der fortjener at blive fortalt ude i byen, der hvor den er foregået. Det starter helt inde ved bygningen. På en ny udstillingsetage, der bringer gæsten op over byens tage, er der panoramaudsigt over en stor del af Aalborg og det omgivende landskab. Her kan man – helt bogstaveligt – danne sig et overblik over den nutidige by.

Udsigten er i sig selv en attraktion, der kan nydes alene og i grupper. Man kan lege med at finde de bygninger, man selv kender, eller man kan søge hjælp i det bykort, der findes i rummet. Panoramaudsigten kan også suppleres med et historisk lag. Opstillede Augmented Reality-kikkerter vil ved hjælp af billeder og film vise byens udvikling og liv til forskellige tider, og sætte spot på særlige hændelser, der har fundet sted på bestemte lokaliteter. Vender man kikkerten mod Helligåndsklosteret, kan man f.eks. se middelalderens munke gå rundt og passe de syge.

Under Algades asfalt ligger Rakkerens hule, der var kælderens under byens gamle Vesterport. Rakkerens hule fungerede som fangehul for byens udskud. Nu kan man kun besøge stedet via et brønddæksel. I det nye museum skabes der en permanent adgang for publikum til Rakkerens hule. Via en trappe i kælderens aktivitetsrum kommer man ud i en sluse til Rakkerens hule. Her

Tegning af Rakkerens hule

vil publikum opleve et stemningsfuldt sceneri skabt af dæmpede lyde og animerede projektioner på de fugtige teglstensmure. På gaden vil man kunne se ned i Rakkerens hule ved hjælp af et omvendt periskop.

De mange historiske bygninger og steder i Aalborg får nyt liv og ny opmærksomhed, når museet udvælger nogle af dem som hotspots, hvor historien fortælles på stedet. Det kan både gøres på fysiske formidlingsstandere og på digitale platforme. Fælles for formidlingen er, at den er lettilgængelig og enten har en sanselig eller en legende karakter, der fanger de forbipasserendes opmærksomhed.

